

**REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA**

GRAD OGULIN

Upravni odjel za financije, upravu i samoupravu

IZVJEŠĆE

**o rezultatima poslovanja poduzetnika s područja Ogulina
u 2009. godini**

UVODNE NAPOMENE

Grad Ogulin kontinuirano od 1995. godine prati poslovanje gospodarskih subjekata na svojem području, analizira njihove financijske rezultate i prezentira ih nosiocima gospodarske politike u obliku godišnjih Izvješća. Svrha i cilj izvješćivanja je ukazivanje na probleme pojedinih gospodarskih grana radi poticanja bržeg razvitka i promjene postojeće gospodarske strukture.

Izvori podataka obuhvaćenih Izvješćem o rezultatima poslovanja čine financijski obračuni pravnih osoba prezentirani Financijskoj agenciji (FINI). Naturalni podatci o šumarstvu i drugi pojedinačni podatci su iz evidencija samih tvrtki, dok je izvor podataka o nezaposlenima Hrvatski zavod za zapošljavanje. Podatke o općim gospodarskim kretanjima Hrvatske nalazimo u publikacijama Državnog ureda za statistiku i Financijske agencije.

Prezentiranim Izvješćem o financijskim rezultatima poduzetnika u 2009. godini obuhvaćena su 153 poduzetnika, 9 manje nego obračunima za prethodnu godinu. Od toga su 152 subjekta mali, dok je samo jedan iz grupe srednjih poduzetnika.

Koncepcija izvješćivanja ostala je po sadržaju ista: najprije se donosi pregled i ocjena općih gospodarskih kretanja u državi u cjelini i Karlovačkoj županiji da bi se stekli zaključci o općim trendovima, uvjetima i načinu poslovanja u nacionalnom gospodarstvu. Nakon toga donose se podatci o broju poduzetnika u Ogulinu i rezultatima njihova poslovanja u 2009. godini. Najprije se analizira gospodarska struktura: broj pravnih osoba i registriranih obrta te njihova struktura po gospodarskim granama. Najdetaljnije su analizirani financijski rezultati poduzetnika (pravnih osoba) iz razloga što ovdje raspoložemo s pouzdanim izvorima podataka. Zbog značenja za gospodarstvo u cjelini, posebno su analizirane slijedeće oblasti: šumarstvo, prerada drva, poljoprivreda i ugostiteljstvo s turizmom. Zaposlenost, isplate plaća i stanje nezaposlenosti čine slijedeću homogenu cjelinu koja se analizira ovim Izvješćem. Na kraju donose se rezultati politike poticanja bržeg razvitka poljoprivrede, poduzetništva i malog gospodarstva koju Grad Ogulin, putem operativnih Programa poticanja, provodi duži niz godina.

Prezentirani podatci FINE, kao i izračunati pokazatelji, mogu poslužiti kao solidna osnova za ocjenu postignutih financijskih rezultata poduzetnika, ali i stanja i problema u našem gospodarstvu kroz više godina. To je omogućeno zahvaljujući prije svega praćenju podataka u nizu od desetak i više godina, te njihovoj usporedbi s rezultatima poslovanja poduzetnika u regiji i Hrvatskoj u cjelini. Ponovo naglašavamo da Izvješćem nije obuhvaćena jedna cijela oblast poduzetnika: obrti i slobodna zanimanja čiji nam rezultati poslovanja i drugi podatci o obrtnicima nisu poznati.

Svi podatci prikazani su na jedinstven način, zbog čega su komparabilni ne samo s podacima drugih jedinica nego i s ranijim obračunima. Na osnovi istih donose se zaključci o razini poslovnih aktivnosti, načinu raspodjele ostvarene dobiti, rastu i razvitku tvrtki putem zapošljavanja novih radnika i ulaganjima u fiksnu i obrtnu aktivu. Financijskim pokazateljima iz 2009. godine ovaj puta nije umanjena vrijednost zbog relativno niske stope inflacije tako da nisu narušeni odnosi između nominalnih i realnih kretanja. To se osobito odnosi na podatke o plaćama, realnim primanjima, prihodima od prodaje, financijskim rezultatima, ulaganjima u materijalnu aktivu te konačno vrijednosti bilanci i imovine poduzetnika.

Opća gospodarska kretanja u Hrvatskoj u 2009. godini

Prema financijskim izvještajima što ih je FINI podnijelo 91.320 pravnih osoba za 2009. godinu, hrvatsko gospodarstvo nakon dužeg niza uspješnih godina bilježi pad gospodarskih aktivnosti i pogoršanje financijskih rezultata. U isto vrijeme fizički obujam industrijske proizvodnje ima identičan trend – pad proizvodnje kod najvećeg broja industrijskih grana za 9,2 posto. Unutar prerađivačke industrije, koja bilježi pad od 10,6 posto, samo 3 industrijske grane rastu u odnosu na prethodnu godinu: proizvodnja papira, koksa, popravak i instaliranje strojeva i opreme. U ostalim granama (njih 21) zabilježen je pad proizvodnje između 42,8 posto (proizvodnja farmaceutskih proizvoda) i 2,5 posto (proizvodnja gume i plastike).

Najveći dio pokazatelja kojima se mjeri dinamika gospodarskih aktivnosti u protekloj godini ima negativni predznak: pad broja zaposlenih u industriji, pad prometa u trgovini, izvoza i broja noćenja domaćih i stranih turista. Pozitivna je činjenica minimalni rast proizvodnosti rada u industriji (zbog bržeg pada broja uposlenih od pada fizičkog obujma industrijske proizvodnje), rast nominalnih i realnih plaća te povoljniji saldo u vanjskotrgovinskoj bilanci države.

Indeks potrošačkih cijena, kojim se mjeri stupanj inflacije, ponovo se vratio na uobičajenu razinu i iznosi 102,4 u odnosu na prethodnu godinu. U njegovu povećanju veću ulogu ovaj puta imao je rast cijena usluga s indeksom 104,3 dok su cijene dobara porasle znatno manje – 1,9 posto. Rast troškova života bitan je za rast nominalnih plaća, jer međusobni odnos ova dva pokazatelja formira standard stanovništva. Nominalne su plaće porasle za 2,6 posto (prethodne godine 7,0 posto), troškovi života 2,4 posto pa je rast realnih primanja ovaj puta minimalan – 0,2 posto.

Interesantno je da su cijene poljoprivrednih proizvoda, koje formiraju glavninu standarda slabije plaćenih grupacija stanovništva, ovaj puta opale čak za 14,2 posto. Cijene poljoprivrednih proizvoda posljednjih godina pokazuju ogromne oscilacije, što dokazuje veliku ovisnost naše poljoprivrede, a time i ponude, o godišnjim klimatskim prilikama.

Nezaposlenih je koncem prosinca 2009. godine bilo 291.545 osoba, 11,2 posto više nego godinu dana ranije. Stopa registrirane nezaposlenosti ima uzlazni trend – 2009. godine 16,7 posto, 2008. - 13,4%, 2007. - 14,8 %.

Pokazatelji osnovnih gospodarskih kretanja u RH

Indeksi prema prethodnoj godini

Kategorija	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Fizički obujam industrijske proizvodnje	103,7	105,1	104,5	105,6	101,6	90,8
Zaposleni u industriji	98,1	101,4	99,0	100,4	98,1	90,7
Proizvodnost rada u industriji	105,7	103,6	105,6	105,2	103,6	100,1
Zaposleni kod pravnih osoba	101,4	99,5	104,2	101,7	103,3	97,3
Ukupan broj nezaposlenih	94,0	99,6	94,5	90,7	89,5	111,2
Nominalni promet u trgovini na malo	104,4	106,5	104,8	108,4	106,0	85,9
Realni promet u trgovini na malo	102,5	103,0	102,2	105,3	99,5	84,7
Izvoz - EUR	118,1	109,5	116,7	109,1	106,4	78,4

Uvoz - EUR	106,5	111,9	114,4	110,1	110,5	73,1
Noćenje turista - ukupno	102,4	107,6	103,1	105,6	101,9	98,6
Domaći turisti	99,4	102,9	110,1	107,4	100,7	89,5
Strani turisti	102,9	108,2	102,3	105,4	102,1	99,8
Cijene industrijskih proizvoda	103,5	103,0	102,9	103,4	108,4	99,6
Potrošačke cijene	102,1	103,3	103,2	102,9	106,1	102,4
Dobra	101,7	103,4	102,5	102,8	106,7	101,9
Usluge	103,3	102,9	105,5	103,1	103,8	104,3
Prosječna mjesečna neto plaća	105,9	105,9	105,2	105,2	107,0	102,6
Realna neto plaća	103,7	103,7	101,9	102,2	100,8	100,2
Cijene poljoprivrednih proizvoda	105,3	100,6	98,1	105,5	113,9	85,8

Izvor: DZS

Prema izvještajima FINE, hrvatski su poduzetnici, njih 91.320 koji su u propisanom roku podnijeli svoja financijska izvješća, ostvarili 10,6 posto manje prihode nego godinu dana ranije. U strukturi prihoda najviše su opali tzv. izvanredni prihodi (27,2 posto) dok su poslovni i financijski prihodi manji za 10,5 posto. U isto vrijeme rashodi na razini cijelog gospodarstva manji su za 8,9 posto što znači da su ukupni prihodi imali veći pad od ukupnih rashoda. Konačni financijski rezultat u 2009. godini (neto dobit nakon oporezivanja) iznosi 4,4 mrd. kuna i manji je za 73 posto u odnosu na 2008. godinu koja je bila jedna od najuspješnijih poslovnih godina u proteklom razdoblju. Dobit nakon oporezivanja u svoti od 26,4 milijardi kuna u 2009. godini ostvarilo je 54.317 poduzetnika, dok je gubitak u iznosu od 22,0 mrd. kuna ubilježilo njih 37.003. Rezultat je to ostvarenog ukupnog prihoda od 613,4 mrd. kuna i 603,9 mrd. kuna ukupnih rashoda.

Financijski rezultati poduzetnika iz hrvatskog gospodarstva

mil. kn.

Kategorija	2008	2009	Indeks
Ukupni prihodi	685.723	613.367	89,4
Ukupni rashodi	662.638	603.876	91,1
Dobit prije oporezivanja	40.315	31.959	79,3
Gubitak prije oporezivanja	17.231	22.469	130,4
Porez na dobit	6.771	5.093	75,2
Dobit razdoblja	33.292	26.438	79,4
Gubitak razdoblja	16.978	22.041	129,8
Konsolidirani fin. rezultat	16.314	4.397	27,0
Broj zaposlenih	898.155	889.396	99,0
Investicije u dugotr. imovinu	58.660	50.845	86,7
Prosječna mjesečna neto plaća	4.605	4.634	100,6

Izvor: FINA

Lošim financijskim rezultatima u 2009. godini treba dodati i druge znatno slabije rezultate nego prethodne godine:

- smanjenje investicija u dugotrajnu imovinu za 43,3 posto što će imati dugoročne negativne učinke na dinamiku proizvodnje i poslovnih aktivnosti u narednim godinama

- povećane neto plaće za 0,6 posto nominalno, a uslijed rasta troškova života za 2,4 posto, realno smanjenje primanja za 1,8 posto
- kontinuirani rast broja poduzetnika koji posluju uz gubitke. Gubitaša je u 2009. godini bilo 37.003 dok je onih koji su svoje poslovanje u 2009. godini zabilježili kao pozitivno, bilo 54.317
- smanjenje ekonomičnosti poslovanja: na ostvarenih 100 kuna prihoda u 2009. godini zabilježeno je 101,57 kuna izdataka
- u strukturi prihoda opada učešće prihoda ostvarenih na izvoznim tržištima
- smanjenje broja zaposlenih za 1,0 posto prema prethodnoj godini

Financijski rezultati pravnih osoba Karlovačke županije također su lošiji nego godinu dana ranije, iako je krajnji rezultat povoljniji nego u Ogulinu i Hrvatskoj u cjelini. Evidentan pad prihoda od prodaje kod poslovnih subjekata u županiji također je posljedica smanjenih poslovnih aktivnosti (pad prihoda od prodaje). Možemo slobodno zaključiti da su u nepovoljnoj gospodarskoj situaciji, kakva je bila 2009. godina, relativno najbolje rezultate ostvarili poduzetnici Karlovačke županije čija neto dobit bilježi rast od 4,2 posto.

Račun dobiti poduzetnika Karlovačke županije u 2009. godini

Kategorija	Karlovačka županija	
	000 kuna	Indeks 2009./2008.
Ukupni prihodi	7.464.410	93,5
Ukupno rashodi	6.915.432	92,8
Dobit prije poreza	749.173	106,8
Gubitak prije poreza	200.195	119,0
Porez na dobit	91.262	97,1
Dobit razdoblja	654.217	107,7
Gubitak razdoblja	196.500	116,7
Neto rezultat	457.717	104,2

Izvor:FINA

Broj uposlenih kod pravnih osoba u Karlovačkoj županiji koncem 2009. godine iznosi 15.425 radnika što je pad od 3,0 posto prema prethodnoj godinu. Prosječna mjesečna neto plaća po uposlenom radniku iznosila je 4.053,00 kune i bilježi rast od 2,9 posto.

Organiziranost gospodarskih subjekata na području Grada Ogulina

Prema našim evidencijama u Ogulinu danas posluju 562 poslovna subjekta, 16 više nego godinu dana ranije. Među 562 subjekta njih 228 je iz grupacije pravnih osoba, 334 posluju kao obrti ili slobodna zanimanja. U odnosu na prethodnu godinu evidentno je povećanje subjekata i kod jedne i kod druge poslovne grupacije: trgovačkih društava za 3 a obrta za 13 subjekata. U odnosu na 1996. godinu, otkad se prati statistika poslovnih subjekata, broj pravnih osoba porastao je za 6% odnosno 13 subjekata, dok je broj obrta smanjen za 4. Ukupni broj poslovnih subjekata u 12-godišnjem razdoblju povećan je za 9.

Variranje financijskih rezultata u odnosu na broj poslovnih subjekata ne pokazuje međusobnu povezanost, što pretpostavlja da broj subjekata više ovisi o dinamici gospodarskih aktivnosti i mjerama gospodarske politike a manje o konjunkturalnim kretanjima na domaćem ili stranom tržištu.

Poslovni subjekti na području Grada Ogulina

Godina	Pravne osobe	Obrti i slobodna zanimanja	Ukupno
1996	245	349	594
2000	169	284	453
2001	162	318	480
2004	201	342	543
2005	227	346	573
2006	215	338	553
2007	232	346	578
2008	225	321	546
2009	228	334	562

Registrirani subjekti posluju u 52 gospodarske grane. Najveći broj radi u oblasti trgovine, njih 132 (godinu dana ranije 137), zatim u ugostiteljstvu, hotelima i restoranima 52 (2008. - 55), graditeljstvu 61 te u preradi drva 26. Posljednjih godina sve više raste broj subjekata iz uslužnih djelatnosti koje su po klasifikaciji djelatnosti registrirane kao društvene djelatnosti, poslovne djelatnosti, poslovne usluge i uslužne djelatnosti. Radi se o računalnim djelatnostima, poslovanju nekretninama, uslugama zdravstvene i socijalne zaštite (smještaj starijih i bolesnih osoba) i dr. Broj subjekata u pomoćnim djelatnostima narastao je iznad 80, što znači povećanje za 15 i više subjekata u odnosu na prethodne godine.

Usporedba po granama djelatnosti ponovo ističe trgovinu kao dominantnu gospodarsku granu, na drugom mjestu su hoteli i restorani zajedno s ugostiteljstvom, te graditeljstvo gdje je broj obrta porastao i pored evidentnog pada poslovnih aktivnosti. Što se tiče prerađivačke industrije, i nadalje su najviše zastupljeni subjekti iz prerade drva (njih 26) iako je i ovdje evidentan pad kao rezultat smanjenja građevinskih poslova na domaćem tržištu i smanjenja narudžbi na izvoznim tržištima. Nadalje, određenu važnost imaju proizvodnja proizvoda od metala te proizvodnja hrane i pića. Ukupno je ovdje evidentirano desetak grana iz prerađivačke industrije.

Financijski rezultati poduzetnika s područja Ogulina u 2009. godini

Uspješnost poslovanja poduzetnika pratimo, između ostalog, putem razine prihoda, dinamike financijskih rezultata, broja uposlenih radnika, te veličine i strukture imovinskih bilanci. Obračunima za 2009. godinu registriran je značajan pad gospodarskih aktivnosti koji se ogleda u smanjenju prihoda i pogoršanju odnosa prihoda i rashoda (koeficijenta ekonomičnosti) tako da je razina konsolidirane dobiti umjesto prošlogodišnjih pozitivnih 23 milijuna, zabilježila gubitak od 5,3 milijuna.

Dok je broj pravnih osoba obuhvaćen financijskim izvješćima za 2009. godinu ostao na prošlogodišnjoj razini (smanjenje za 1 poduzetnika), prihodi iz poslovnih aktivnosti smanjeni su za 20 a rashodi za 15 posto. Broj subjekata zadržao je istu razinu a broj radnika smanjen je sa 1.190 na 1.158 (za 32 radnika) u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi pravnih osoba opali su, kao što je rečeno, za značajnih 20 posto, rashodi su smanjeni za 15 posto. Poslovne aktivnosti poduzetnika u 2009. godini odvijale su se na znatno nižoj razini o čemu svjedoče prihodna i rashodna strana bilanci poduzetnika. U strukturi prihoda najviše su opali izvanredni prihodi (pad za 77% prema prethodnoj godini), nešto blaži pad imaju financijski prihodi (pad za 36 posto), do su najmanje opali prihodi iz redovnog poslovanja (pad za 17 posto).

Dinamika prihoda prema načinima stjecanja

Prihodi	2007	2008	2009	Indeks
poslovni	483.342	484.736	401.309	82,8
financijski	5.531	8.691	5.590	64,3
izvanredni	15.305	18.572	4.199	22,6
Ukupno	504178	511999	411098	80,3
Rashodi	2007	2008	2009	
poslovni	478.818	467.172	401.559	86,0
financijski	15.403	11.729	11.976	102,1
izvanredni	4.624	4.917	315	6,4
Ukupno	498.845	483.818	413.850	85,5
Razlika prihoda i rashoda	2007	2008	2009	
poslovni	4.524	17.564	-250	-1,4
financijski	-9.872	-3.038	-6.386	210,2
izvanredni	10.681	13.655	3.884	28,4
Ukupno	5.333	28.181	-2.752	-9,8

Prethodna tablica ilustrira strukturu i porijeklo prihoda iz koje je vidljivo da najveći dio prihoda dolazi iz redovnog poslovanja pravnih osoba (97%) dok izvanredni i financijski prihodi čine nešto manje od 3,0 posto ostvarenih prihoda.

Na iskazane financijske rezultate poduzetnika već drugu godinu za redom presudno djeluje politika vrednovanja zaliha koja kod određenog broja poduzetnika ide u prilog odgađanju troškova i iskazivanja boljih tekućih financijskih rezultata. Da tome nije tako, tekući rezultati bili bi lošiji, zalihe bi se realnije vrednovala, bez skrivenih gubitaka. Ukoliko prijelazne zalihe nađu svoju tržišnu valorizaciju u budućim obračunima poduzetnika, prikazani rezultati u 2008. i 2009. godini imat će ekonomsko opravdanje. Međutim, ukoliko su zalihe nerealno iskazane (iz računovodstveno-poreznih razloga), to će negativno utjecati na buduće financijske rezultate poduzetnika.

Naredna tablica ilustrira visinu odloženih troškova u početnim i konačnim zalihama te njihovu razliku koja neposredno utječe na krajnje financijske rezultate poduzetnika.

Utjecaj politike vrednovanja zaliha na financijske rezultate poduzetnika

Iznos u 000 kuna

Zalihe	2007	2008	2009
Vrijednost zaliha na početku obračunskog perioda	1.200	1.612	1.791
Vrijednost zaliha na kraju obračunskog perioda	2.479	31.296	25.493
Razlika zaliha	-1.279	-29.684	-23.702

Naredni tablični prikaz financijskih rezultata poduzetnika u 2009. godini ilustrira pogoršanja rezultata i pad poslovnih aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Da je došlo do općeg pada poslovnih aktivnosti zaključuje se ne samo na bazi pada smanjenih prihoda već i rashoda poslovanja za nepunih 15 posto. Krajnji rezultat poslovanja ima negativni predznak iako je određeni broj poduzetnika poslovao s bruto dobiti. Nakon podmirenja poreza, neto dobit razdoblja iznosi 12,6 milijuna kuna. Poslovna 2009. godina, prema tome, predstavlja prekid kontinuiteta niza uspješnih godina.

Bruto dobit pravnih osoba u 2009. godini smanjena je za 50 posto ali je u odnosu na 1996. godinu povećana više puta. Tvrtke koje u 2009. godini bilježe dobit (15,2 milijuna kuna) nisu u potpunosti mogle kompenzirati gubitke koji su iznosili nepunih 18,0 milijuna kuna. Gubitaši su protekle godine ipak bili dominantni. Neto rezultat s negativnim predznakom (prije poreza) iznosi 2,7 milijuna kuna a nakon plaćenog poreza 5,3 milijuna kuna.

Financijski rezultati pravnih osoba na području Grada Ogulina

000 Kuna

Kategorija	1996	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Indeks	
								(7/1)	(7/6)
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ukupni prihodi	260.252	2.381.646	333.481	490.312	504.179	512.000	411.098	158,0	80,3
Ukupni rashodi	266.823	2.208.454	342.336	515.715	498.846	483.318	413.850	155,1	85,6
Dobit prije poreza	4.060	185.183	9.714	19.636	25.423	30.866	15.233	375,2	49,4
Gubitak prije poreza	10.631	11.991	18.569	45.039	20.090	2.684	17.985	169,2	670,1
Porez na dobit	841	36.561	1.569	4.423	3.847	4.560	2.615	310,9	57,3
Dobit razdoblja	3.219	148.622	8.146	15.467	21.595	26.383	12.641	392,7	47,9
Gubitak razdoblja	10.631	11.991	18.570	45.293	20.109	2.761	18.009	169,4	652,3
Neto rezultat	-7.412	136.631	-10.424	-29.826	1.486	23.622	-5.368	72,4	

Izvor podataka; FINA Karlovac

Što se tiče strukture rashodne strane bilanci poduzetnika, dominantno značenje i nadalje imaju izdatci za materijalne troškove i prodanu robu. Prodaja u izvozu čini samo 3,0% poslovnih prihoda pri čemu je zabilježen pad od 30 posto u odnosu na prethodnu godinu. Relativno učešće izvoza u poslovnim prihodima smanjeno je s 3,5 na 2,92 posto. U isto vrijeme uvoz je smanjen za 67 posto pa se ukupna bilanca u razmjeni sa svijetom donekle popravila ali na znatno nižoj razini. Koeficijent uvoza nad izvozom prošle godine iznosio je 1,87 a 2009. godine 0,92.

Od 16 gospodarskih područja, u kojima posluju naši poduzetnici, samo njih 5 iskazuju pozitivan neto rezultat za 2009. godinu. Najveća bruto dobit prije oporezivanja registrirana je u oblasti trgovine na veliko i popravka motornih vozila (4,7 milijuna) te prerađivačka industrija u cjelini (3,9 milijuna). U isto vrijeme dio poduzetnika iz navedenih djelatnosti bilježi i najveće gubitke tako da su krajnji neto rezultati oblasti ipak negativni ili minimalno pozitivni. Pozitivni neto financijski rezultati registrirani su u 5 gospodarskih oblasti: poljoprivredi, opskrbi vodom, financijskim djelatnostima, stručnim i tehničkim djelatnostima te u obrazovanju. U ostalih 9 gospodarskih grana iskazani su gubitci, od kojih najveći u prerađivačkoj industriji (1,3 milijuna), trgovini na veliko i prodaji motornih vozila te u zabavi i rekreaciji (turizmu).

Relativno učešće bruto plaća u poslovnim rashodima povećalo se za 2,0 indeksna poena iako je još uvijek na niskoj razini: između 16 i 18 posto. Neto plaće čine samo 12 posto poslovnih rashoda trgovačkih društava. S druge strane otpisi trajne imovine čine između 4,0 i 5,0 posto cijene koštanja što dokazuje dosta nisku razinu tehničke opremljenosti naših poslovnih subjekata.

Usporedni pokazatelji financijskih rezultata, koji se donose u narednom tabličnom prikazu, potvrđuju naš raniji zaključak o relativno slabijim rezultatima naših poduzetnika u odnosu na rezultate poduzetnika Hrvatske u cjelini a pogotovo Karlovačke županije. Globalna gospodarska aktivnost naših poduzetnika u 2009. godini, prikazana indeksom prihoda, kretala se ispod republičkog prosjeka ali i prosjeka Karlovačke županije. Međutim, dok je pad u županiji relativno najniži (6,5%), u državi u cjelini pad je znatno veći (10,6%), u Ogulinu 20 posto. Rashodi samo djelomično prate pad prihoda od poslovanja tako da su krajnji rezultati ipak nešto povoljniji nego što bi bilo za očekivati po osnovi kretanja prihoda.

Indeksno kretanje usporednih financijski rezultata

Pokazatelj	2008./2007. godina			2009./2008. godina		
	Republika Hrvatska	Karlovačka županija	Grad Ogulin	Republika Hrvatska	Karlovačka županija	Grad Ogulin
Dinamika prihoda	110,5	109,2	109,8	89,4	93,5	80,3
Dinamika rashoda	112,3	108,6	106,9	91,1	92,8	85,6
Dinamika neto dobiti	97,2	130,6	122,5	79,4	107,7	47,9
Dinamika gubitaka	158,4	131,8	51,9	129,8	116,7	652,3

Imovinske bilance poduzetnika obuhvaćenih ovim Izvješćem ukazuju na blagi rast vrijednosti imovine, unatoč činjenici što je došlo do pada poduzetničkih aktivnosti i prihoda. Ukupni rast imovine iznosi preko 40,0 milijuna kuna. Promjene ovaj puta dolaze iz povećanih ulaganja u dugotrajnu aktivu (rast 35,0 milijuna ili 8,8 posto) dok vrijednost kratkotrajne imovine raste znatno sporije – oko 20,0 milijuna kuna ili 3,6 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Naredna tablica ilustrira pad funkcionalne sposobnosti trajne imovine za 4,0 indeksna poena odnosno rast njihove otpisanosti i stupnja trošnosti. Pogoršanje pokazatelja funkcionalne sposobnosti upućuje na činjenicu smanjenih ulaganja u trajnu imovinu, ispod njene amortizacije u godini obračuna.

Podatci iz obračuna pokazuju da su ukupna ulaganja u trajnu imovinu u 2008. godine iznosila 60,0 a u 2009. godini ispod 50,0 milijuna kuna. Nepovoljna je i činjenica niske funkcionalne sposobnosti opreme te postrojenja (47,6%) dok objekti s nižim stopama otpisa imaju veću funkcionalnost.

Trošnost i funkcionalna sposobnost trajne materijalne imovine

Sredstva	Trošnost			Funkcionalna sposobnost		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Građevinski objekti	31,00%	32,42%	35,20%	69,00%	67,58%	64,80%
Postrojenja i oprema	57,62%	50,38%	52,40%	42,38%	49,62%	47,60%
Alati i transportna imovina	52,31%	58,19%	71,10%	47,69%	41,81%	28,90%
Ukupno	40,08%	41,15%	45,20%	59,92%	58,85%	54,80%

Kratkotrajna imovina ima još uvijek nisko učešće u imovinskim bilancama naših poduzetnika. S obzirom da imobilizacije čine preko 45 posto bilančnih kapaciteta poduzetnika, može se donijeti zaključak o niskim obrtajima pojedinih dijelova bilančnih pozicija i nemogućnosti poduzetnika da bitnije poprave efikasnost korištenja imovine. Što je još nepovoljnije, rast kratkotrajne imovine dolazi uglavnom iz povećanih potraživanja (za 16,6 milijuna kuna) te raznih instrumenata plaćanja kao novčanih surogata, danih zajmova i ulaganja u vrijednosne papire.

U pasivama bilanci prikazani su načini financiranja imovine, izvori i ročnost zaduženja za tuđa sredstva. Najveći rast u grupi autonomnih izvora financiranja bilježi zadržana dobit tekuće godine. U grupi eksternih izvora dominantno značenje još uvijek imaju obveze s kratkim rokovima dospijeca, (18,2 posto pasive). Obveze s dugim rokovima dospijeca, koji čine 15,8% posto pasive) bilježe rast od 2,0 posto prema prethodnoj godini.

Imovinske bilance poduzetnika u razdoblju 2007.-2009. godine

AKTIVA	2007	2008	2009	Indeks	Razlika
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	239	20	298	1490,0	278
DUGOTRAJNA IMOVINA	403.953	404.169	439.873	108,8	35.704
Nematerijalna imovina	921	1.759	2.068	117,6	309
Materijalna imovina	398.149	399.415	435.391	109,0	35.976
Financijska imovina	4.635	2.829	2.141	75,7	-688
Potraživanja	243	162	269	166,0	107
Odgođena porezna imovina	4	4	4	100,0	0
KRATKOTRAJNA IMOVINA	728.499	556.839	577.020	103,6	20.181
Zalihe	87.179	87.039	80.481	92,5	-6.558
Potraživanja	583.590	414.363	430.969	104,0	16.606
Financijska imovina	20.520	29.262	38.192	130,5	8.930
Novac	37.210	26.175	27.378	104,6	1.203
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	17.436	17.204	873	5,1	-16.331
GUBITAK IZNAD KAPITALA	27.295	6.215	9.496	152,8	3.281
UKUPNO AKTIVA	1.177.422	984.447	1.027.560	104,4	43.113

PASIVA	2007	2008	2009	Indeks	Razlika
KAPITAL I REZERVE	557.303	587.098	578.520	98,5	-8.578
Temeljni kapital	169.270	163.957	151.674	92,5	-12.283
Kapitalne rezerve	11.104	12.535	22.128	176,5	9.593
Rezerve iz dobiti	23.263	25.221	25.538	101,3	317
Revalorizacijske rezerve	6.601	6.379	7.844	123,0	1.465
Zadržana dobit	390.862	404.343	420.136	103,9	15.793
Preneseni gubitak	50.699	49.757	45.826	92,1	-3.931
Dobit poslovne godine	21.595	26.383	12.642	47,9	-13.741
Gubitak poslovne godine	14.693	1.963	15.616	795,5	13.653
REZERVIRANJA	2.144	866	508	58,7	-358
DUGOROČNE OBVEZE	183.458	158.876	162.125	102,0	3.249
KRATKOROČNE OBVEZE	362.161	160.362	187.140	116,7	26.778
ODGOĐENO PLAĆANJE BUDUĆIH OBVEZA	72.356	77.245	99.267	128,5	22.022
UKUPNO PASIVA	1.177.422	984.447	1.027.560	104,4	43.113

U našim uvjetima visoke nelikvidnosti i međusobne prezaduženosti, veliko značenje za dinamiku poslovanja ima način financiranja kratkotrajne imovine. Rast kratkotrajne imovine, koji se desio u 2009. godini nije bio za očekivati s obzirom na dinamiku poslovnih aktivnosti i pad prihoda od prodaje u istoj godini. U trogodišnjem razdoblju kratkotrajna se imovina financirala adekvatnim izvorima. Nakon negativnog salda iz 2005. godine, posljednjih nekoliko godina imamo stalni višak trajnih obrtnih sredstava.

Višak trajnih obrtnih sredstava (dio trajnih izvora kojima se financira kratkotrajna imovina, nakon pokrića zaliha) u 2009. godini iznosi oko 90 milijuna kuna.

Bilanca trajnih obrtnih sredstava poduzetnika

000 kuna

Kategorija	2007	2008	2009	Indeks
Kratkotrajna imovina	728.499	556.839	577.020	103,6
Kratkoročne obveze	362.161	160.362	187.140	116,7
Trajna obrtna sredstva	366.338	396.477	389.880	98,3
Zalihe	87.179	87.039	80.481	92,5
Višak - manjak TOS-a (1)	279.159	309.438	309.399	100,0
Potraživanja (50%)	291.795	207.182	215.485	104,0
Višak - manjak TOS-a (2)	-12.636	102.257	93.915	91,8

Likvidnost većine trgovačkih društava na datum 31.12. bila je još uvijek zadovoljavajuća o čemu dokazuju izračunati koeficijenti ubrzane i tekuće likvidnosti koji su znatno iznad uobičajenih u bankarskoj praksi. Isto tako, zaduženost društava je relativno zadovoljavajuća jer se od ukupne imovine jedna trećina financira iz tuđih izvora a dvije trećine iz autonomnih izvora samih društava.

Šumarstvo i prerada drva

Šumarstvo

Od ranije je poznato da je značenje šumarstva u gospodarskoj strukturi Ogulina izuzetno veliko, kako po veličini zemljišnih površina pod šumom (oko 33 tisuće ha) tako i po zalihama drvene mase koje iznose oko 8,0 mil. m³. Važna je i razvojna komponenta šumarstva koje s nešto više od 400 uposlenih i kapacitetima za eksploataciju šumskog fonda, značajno doprinosi standardu lokalnog stanovništva i razvoju industrije i obrtništva za preradu drva. Šume su, osim što su neiscrpan potencijal drveta i drugih šumskih proizvoda, jedan od bitnih preduvjeta za egzistenciju i život ljudi. Danas se sve više naglašavaju općekorisne funkcije šuma, čak veće nego gospodarske, koje se ogledaju u pročišćavanju zraka, povoljnom utjecaju šuma na klimatske prilike i poljodjelsku djelatnost, te na razvitak svih grana turizma i drugih posrednih koristi.

Može se slobodno reći da je bogatstvo šumskog fonda najvažniji resurs u funkciji gospodarstva na području Grada Ogulina. Šumarstvo je oduvijek pružalo mogućnosti za gospodarski rast putem ulaganja i zapošljavanja radnika u obrtništvo i industriji za preradu drva. Jedna objektivna analiza sačinjena za potrebe šumarstva i drvene industrije u ogulinskom gospodarstvu, utvrdila je da bi se preradom četinjača koje se sijeku na području Uprave šuma Ogulin, moglo zaposliti oko 140 a na bazi listača čak 200 radnika u primarnoj i finalnoj preradi drva.

Šumama u državnom vlasništvu gospodare Uprava šume. U okviru Uprave šuma u Ogulinu obavljaju se sve faze gospodarenja šumom propisane Zakonom o šumama: od jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma, njihova iskorištavanja pa do izgradnje šumskih prometnica. Gospodarenje šumama u državnom vlasništvu vodi se po visokim standardima struke i zakonskim propisima, sve u svrhu očuvanja šumskog fonda i korištenja općekorisnih funkcija šuma. Rezultat toga je i prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama, koji su Hrvatske šume stekle zahvaljujući poštivanju ekoloških, socijalnih i ekonomskih standarda u gospodarenju šumama.

Na području kojim gospodari Uprava šuma iz Ogulina tijekom 2009. godine posječeno je 211.434 m³ bruto drvene mase (bruto etat), što je oko 2.700 m³ ili 1,3 posto manje nego godinu dana ranije. Evidentno je smanjenje proizvodnje drugu godinu za redom (preko 12.000 m³) prema ostvarenju iz 2007. godine kad je zabilježen najveći nivo proizvodnje u nizu od 10 godina. Uz prosječno iskorištenje od 84,63 posto, proizvodnja različitih šumskih sortimenata, od tzv. tehničke oblovine do prostornog i ogrjevnog drva (neto etat), iznosila je 178.931 m³. Od toga se veći dio, oko 65 posto ukupne produkcije, odnosi na šume listače (uglavnom bukvu) a 35 posto na četinjače (jelu i smreku). Iako su ovdje listače tradicionalno dominantne, primjetan je njihov blagi pad u ukupnoj produkciji sa 67% u 2000. godini na 65% u 2009. godini.

Uz oscilacije godišnjih planova proizvodnje, koje su više posljedica klimatskih prilika po pojedinim godinama nego smanjenja proizvodnih kapaciteta, financijsko poslovanje svih ovih godina bilo je pozitivno i ekonomski isplativo na razini poslovne jedinice. U posljednje vrijeme javljaju se problemi s plasmanom šumskih proizvoda kao rezultat smanjene gospodarske aktivnosti subjekata u preradi drva na domaćem i stranom tržištu. Na razinu proizvodnje određeni pritisak vrše i povećane zalihe, produženi rokovi plaćanja te neizvjesnost naplate od većih kupaca. I pored svih problema s plasmanom i naplatom, uobičajenom praksom u našim gospodarskim uvjetima, Uprava šuma iz Ogulina svih ovih godina posluje pozitivno i zauzima solidno četvrto mjesto u sustavu Hrvatskih šuma.

Prerada drva

Stanje u preradi drva i dalje je nezadovoljavajuće, tako da je nastavljen trend pada proizvodnje i lošijih financijskih rezultata započet sredinom 2008. godine. Prema našim procjenama, u Ogulinu danas na preradi drva radi između 150 i 170 radnika od kojih kod obrtnika 70 a kod pravnih osoba oko 80 radnika. Broj registriranih obrta na preradi drva je 15 a broj trgovačkih društava 11.

Dostignuti stupanj finalizacije prerade drva je nizak kako s aspekta raspoložive sirovinske osnove i instaliranih kapaciteta za preradu drva, tako i zbog potrebe novog zapošljavanja radnika. Osobito je nepovoljno stanje u finalnoj preradi, jer najveći dio tehničke oblovine završava kao poluproizvod na svjetskom ili domaćem tržištu. Razlozi tome su različiti: od slabe ekonomske snage lokalnih poduzetnika i njihove (financijske) nesposobnosti za veća ulaganja, do nepovoljnog stanja na izvoznim tržištima i neadekvatnih mjera ekonomske politike (nepovoljan tečaj stranih valuta, odnosi u cijenama inputa i outputa). Prerada drva ne pruža učinke koji se od nje objektivno mogu očekivati na zapošljavanje radnika i devizni priliv od prodaje robe na stranim tržištima.

Nepovoljno stanje u preradi drva iz ranijih godina dopunski se pogoršalo u 2009. godini, naročito u prvom polugodištu 2009. godine. Pad potražnje na izvoznim tržištima doveo je kod jednog dijela poduzetnika do otkazivanja narudžbi i isporuka, pada proizvodnje i prodaje te konačno do zatvaranja pogona i otpuštanja radnika. U posebno su nepovoljnom položaju poduzetnici koji su realizirali velika ulaganja i uhodali proizvodnju, a sada ne uspijevaju provesti svoje projekte zbog problema s plasmanom na inozemna tržišta. U novije vrijeme pojavili su se i problemi na domaćem tržištu zbog zastoja u stanogradnji, investicija u graditeljstvu i općenito pada potražnje i gospodarskih aktivnosti.

Poljoprivreda

U Ogulinu se, prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava, poljoprivredom danas bavi 691 subjekt od kojih je najveći broj obiteljskih gospodarstava (680), 5 je trgovačkih društava, 4 obrta i 2 zadruge. Za razliku od primarne poljoprivredne proizvodnje, preradom proizvoda i proizvodnjom hrane bavi se daleko manji broj subjekata, 15 obrta i trgovačkih društava te manji broj obiteljskih gospodarstava. Procjenjuje se da u programima poljoprivrede i proizvodnje hrane radi stotinjak radnika.

Subjekti u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Ogulina

Redni broj	Naselje	Broj subjekata u Upisniku	Obiteljska gospodarstva	Trgovačka društva	Obrti	Zadruge
1	Desmerice	12	12			
2	Donje Dubrave	30	30			
3	Donje Zagorje	19	19			
4	Drežnica	98	97			1
5	Dujmić Selo	11	10			1
6	Gornje Dubrave	12	12			
7	Gornje Zagorje	24	24			
8	Hreljin Ogulinski	25	25			
9	Jasenak	27	27			
10	Marković Selo	1	1			
11	Ogulin	190	187	2	1	
12	Otok Oštarijski	50	50			
13	Ponikve	24	24			
14	Popovo Selo	8	8			
15	Potok Musulinski	10	10			
16	Puškarici	4	4			
17	Ribarići	22	21		1	
18	Sabljak Selo	19	17	1	1	
19	Salopek Selo	25	22	2	1	
20	Sveti Petar	9	9			
21	Trošmarija	8	8			
22	Turkovići Ogulinski	19	19			
23	Vitunj	24	24			
24	Zagorje	20	20			
	Ukupno	691	680	5	4	2

Izvor: Ured za gospodarstvo Karlovačke županije, Ispostava Ogulin

Poznato je da za razvoj poljoprivrede u Ogulinu ne postoje velike mogućnosti, zbog relativno usitnjenih poljoprivrednih površina, tradicionalno ekstenzivnog načina gospodarenja i brdsko-planinskog krajolika. Unatoč tome, ovdje se razvila proizvodnja autohtonih sorti nekih povrtlarskih kultura koje danas imaju tržišni brand i veliku komercijalnu vrijednost.

Struktura zemljišnih površina na širem području Ogulina ukazuje na relativno male površine koje se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe: 36 posto ukupnih površina od kojih je oko 56 posto obradivo.

Od 11 tisuća ha obradivih površina, koje su vrlo usitnjene, najveći dio je pod livadama a samo 20 posto u oranicama. Stupanj zasijanosti obradivih površina je, zbog urbanizacije ali i drugih razloga, svakim danom sve manji, pa se može govoriti o kontinuiranom slabljenu poljoprivrednog potencijala.

Struktura zemljišnih površina na području Grada Ogulina

površina u ha.

Poljoprivredna kultura	Privatno	Državno	Ukupno
Obradive površine	8.944	2.098	11.042
oranice	3.504	304	3.808
voćnjaci	177	3	180
vinogradi	5	0	5
livade	5.258	1.791	7.049
Pašnjaci	2.065	6.419	8.484
Ukupno poljoprivr. zemljište	11.099	8.517	19.526
Šumsko zemljište	1.358	31.773	33.131
Neplodno zemljište	455	1.118	1.573
Ukupno	12..822	41.408	54.230

Iz podataka statističkog popisa poljoprivrede 2003. godine vidljivi su ukupni poljoprivredni resursi i kapaciteti na području Ogulina: obradive površine, broj kućanstava koji žive od poljoprivrede, stanje stočnog fonda, struktura korištenih obradivih površina s obzirom na poljoprivredne kulture, stupanj mehaniziranosti poljoprivrednih kućanstava, veličina gospodarskih objekata i drugi podatci.

Iz popisa je vidljivo je da je na području Grada Ogulina 2003. godine od poljoprivrede živjelo 2.220 kućanstava na 4.000 ha raspoloživog poljoprivrednog zemljišta. Od toga je 58 posto u vlasništvu kućanstava a vrlo male površine su u zakupu (227 ha). Uočava se velika usitnjenost posjeda, ukupno je evidentirano 8.761 parcela a prosječna površina parcela iznosi samo 0,26 ha.

Značajne poljoprivredne površine koriste se kao oranice i vrtovi (47 posto), kao livade i pašnjaci 48 posto a vrlo male površine su pod voćnjacima i rasadnicima. Najveći broj kućanstava (2.208), koristi poljoprivredno zemljište ali značajni broj njih (536) ima neobrađeno zemljište te 610 kućanstava sa šumskim zemljištem. Prema poljoprivrednim kulturama, najveći broj površina zasijan je žitaricama (555 ha), krumpirom 200 ha a krmnim biljem 111 ha.

Što se tiče voćarskih kultura evidentirana je slijedeća bilanca stabala: šljiva je evidentirano oko 29.500 komada, jabuka 6.700, krušaka oko 3.000, trešanja 1.300, oraha 2.640 i višanja 800 stabala. Bilanca stočnog fonda: svinja 1.881 komada, goveda 1.494, 1.908 ovaca, 440 koza, 22 konja i – 3 magarca. Peradi ima 32.817 komada a pčelinjih zajednica 229. Od poljoprivredne mehanizacije registrirano je 1.045 traktora, 9 kombajna te po dvije linije za krumpir i krmno bilje. Od 4.965 članova poljoprivrednih kućanstava njih 574 intenzivno se bavi s poljoprivredom gdje prosječno dnevno radi više od 6 sati. Obrazovna struktura članova kućanstava: najveći broj ima samo praktično iskustvo (4.955), jedan ima tečaj, četiri završenu četverogodišnju poljoprivrednu školu i 5 višu školu ili fakultet.

Grad Ogulin već duže vrijeme čini napore i poduzima mjere kako bi potaknuo bolje korištenje poljoprivrednih površina i ubrzao razvoj poljoprivrede na području Grada Ogulina. Izrađuju se godišnji Programi poticanja poljoprivrede i malog gospodarstva putem kojih se realizira sustav poticajnih mjera počevši od kreditiranja poduzetnika i obiteljskih gospodarstava do subvencioniranja proizvodnje kiselog kupusa i drugih izdataka u poljoprivredi.

Programom poticanja poljoprivrede u 2009. godini obuhvaćeno je desetak mjera za subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje i poticanje razvitka poljoprivrede. Ukupno je za subvencije u poljoprivredi tijekom 2009. godine isplaćeno 356.836 kuna, 50 tisuća, manje nego godinu dana ranije. Dane su i pomoći raznim udrugama iz poljoprivrede u iznosu 35 tisuća kuna.

**Realizirane mjere u poticanju poljoprivredne proizvodnje na području Grada Ogulina
u razdoblju 2007.-2009. godine**

Izdatci	2007	2008	2009	Razlika (2009-2008)	Indeks 2009/2008
Osjemenjivanje goveda	69.489	58.758	69.222	10.464	117,8
Pedološka analiza tla	3.505	12.464	5.250	-7.214	42,1
Uzgoj voćnih sadnica	14.205	49.967	15.674	-34.293	31,4
Uzgoj pčelinjih zajednica	9.060	22.950	15.500	-7.450	67,5
Kalcifikacija tla	3.882	2.462	4.994	2.532	202,8
Osiguranje usjeva i goveda	1.075	1.902	1.434	-468	75,4
Proizvodnja kupusa sorte "Ogulinac"	329.042	172.934	162.923	-10.011	94,2
Proizvodnja postrne repe	17.282	23.285	26.177	2.892	112,4
Proizvodnja sadnica i cvijeća u plastenicima	3.063	3.062	5.412	2.350	176,7
Okupnjavanje poljoprivrednog zemljišta	0	2.000	0	-2.000	0,0
Ukupno	450.603	349.784	306.586	-43.198	87,7
Pčelarsko društvo u Ogulinu	19.770	9.000	18.000	9.000	200,0
Udruga za zaštitu i uzgoj ptica „Krstokljun“	10.500	5.000	5.000	0	100,0
Društvo uzgajivača malih životinja	9.000	9.000	10.000	1.000	111,1
Udruga proizvođača ogulinskog kupusa	15.000	0	2.000	2.000	
Umjetno osjemenjivanje krmača	0	0	250	250	
Ukupno udruge i društva	54.270	23.000	35.250	12.250	153,3
Karlovačka županija - udruživanje sredstava radi kreditiranja u poljoprivredi	50.000	20.000	0	-20.000	0,0
Braniteljska zadruga Ogulin	0	15.000	15.000	0	100,0
Sveukupno	554.873	407.784	356.836	-50.948	87,5

U sustavu poticaja najznačajnija kultura i dalje je proizvodnja ogulinske sorte kupusa, za koju su u 2009. godini evidentirani izdatci u iznosu 163 tisuće kuna, 10 tisuća kuna manje nego godinu dana ranije odnosno 166 tisuća manje nego 2007. godine. Druga po važnosti mjera je umjetno osjemenjivanje goveda (69 tisuća), uzgoj voćnih sadnica 15 tisuća te sve veći iznosi za uzgoj pčelinjih zajednica i proizvodnju repe.

Iznosi za subvencije u proizvodnji kupusa sve do 2006. godine imaju uzlazni trend, u posljednje dvije godine su prepolovljene. Kao razlozi smanjenju proizvodnje ogulinske sorte kupusa navode se nepovoljne vremenske prilike (suša i tuča), ali i povećana kontrola provjere sorte i količina na terenu.

Poslovni subjekti koji se bave proizvodnjom kupusa sve više su orijentirani na rane sorte, dok obiteljska gospodarstva tradicionalno svoju produkciju vežu za proizvodnji ogulinske sorte kupusa.

Subvencije u proizvodnji ogulinskog kiselog kupusa

Kategorija	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Indeks 2009/2004	Indeks 2009/2008
Broj korisnika	58	69	51	66	45	34	58,62	75,56
Subvencionirane količine	1.120	1.245	1.950	1.645	865	814	72,68	94,10
Prosječna količina po korisniku subvencije	19,31	18,04	24,07	24,93	19,21	23,96	124,08	124,73
Iznos za poticaj	224.000	249.000	390.067	329.042	172.934	162.924	72,73	94,21

U posljednje tri godine stalno se šire modaliteti subvencija u poljoprivredi: uvedene su subvencije za okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta, financira se nabavka voćnih sadnica, proizvodnja postrne repe, proizvodnja cvijeća i povrća u staklenicima i plastenicima. Određeni broj subvencija financira se iz županijskog proračuna: proizvodnja kupusa, okrupnjavanje zemljišta, nabavka voćnih sadnica, uzgoj pčelinjih zajednica. Županija primjenjuje načelo podrške programima lokalnih zajednica, što znači subvencionira se samo ono što lokalne zajednice same subvencioniraju kao svoje specifične poljoprivredne projekte.

Strateška opredjeljenja u poljoprivredi u Ogulinu temelje se prije svega na proizvodnji i preradi povrća te uzgoju goveda, proizvodnji svježeg mlijeka i proizvoda od mlijeka. Prema podacima Hrvatskog zavoda za poljoprivredno savjetodavnu službu, u ratarskoj proizvodnji najviše su zastupljene slijedeće kulture: kukuruz, ječam, zob, tritikal i pšenica. Prosječni urodi kod kukuruza kreću se između 13 i 15 tona/ha, a kod ostalih kultura između 3 i 4 tone/ha. Ratarska proizvodnja najčešće je ovdje u funkciji uzgoja stoke, ili se koristi u sustavu plodoreda kod proizvodnje ostalih kultura.

Sve veći problem za rast povrtlarske proizvodnje bit će ograničenost obradivih poljoprivrednih površina, kojih je u Ogulinu oko 3.900 ha od čega 2.300 ha kao korišteno i 1.600 ostalo zemljište. Poštivajući pravila plodoreda, osobito u proizvodnji kupusa (za istu kulturu do dvije godine na istoj čestici, tri godine druge kulture), problem ograničenih poljoprivrednih površina postaje sve veći. Zbog toga veći proizvođači povrtlarskih kultura, koji imaju osiguran plasman i ostale agrotehničke uvjete, šire se na područja susjednih općina gdje organiziraju proizvodnju u vidu zakupa zemljišta ili na vlastitim površinama.

Tendencije kod stočnog fonda idu ka smanjenju broja malih uzgajivača s jednom do 3 krave dok se broj većih uzgajivača (s 10 i više muznih krava) blago povećava. Ne postoje kapaciteti za preradu mlijeka (sirane), za koje su neophodna značajna ulaganja u izgradnju objekata i nabavu opreme. Isto tako nema tradicije u držanju ovaca i koza (3 do 4 obiteljska gospodarstva bave se uzgojem ovaca ili koza), nema otkupljivača kozjeg ili ovčjeg mlijeka koje na tržištu (neopravdano) ima cijenu kravljeg mlijeka.

Voćarstvo

Što se voćarstva tiče, u 2009. godini podignut je samo 1 nasad lijeske površine 0,5 ha. Za razliku od 2009. godine, 2008. godine zasađeno je čak 9 voćnih nasada ukupne površine 6,0 ha.

Vezano za podizanje nasada voćaka, u Ogulinu se subvencionira analiza tla, kalcizacija i nabavka voćnih sadnica. Sve postupke oko podizanja nasada, od ispitivanja lokacije i kvalitete tla, do izbora sorte, praćenja same sadnje, demonstracije rezidbe, savjeta o gnojidbi i zaštiti, provode djelatnici Savjetodavne službe tako da poljoprivrednici tijekom cijele vegetacije imaju stručnu pomoć oko održavanja nasada. U posljednje vrijeme javlja se interes za sadnju voćnih kultura koje nisu uobičajene na našem tržištu (aronija, brusnica, američka borovnica, šipak). Grad za sada nema interesa podržati sadnju navedenih voćaka iz razloga što potencijalni proizvođači nemaju iskustva iz uzgoja navedenih voćaka u našim klimatskim uvjetima.

Povrćarska proizvodnja

Najvažnije kulture na području Ogulina još uvijek su kupus i krumpir. Ovdje se uzgojem kupusa i krumpira bavi stotinjak proizvođača, najviše ih je s proizvodnjom između 20 i 50 tona, desetak većih proizvođača od 300 do 600 tona. Otkupna cijena svježeg kupusa preniska (između 0,60 i 1,00 kuna za kg.), slabi prinosi zbog suše i tuče neposredno brije berbe, pa većina malih proizvođača završava u gubitcima. Profitabilnost proizvodnje kupusa na malim posjedima zbog stalnog rasta cijena goriva, gnojiva i sredstava za zaštitu, sve više je upitna. Poticajno je što se još uvijek odobravaju državne subvencije za osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini (2.250,00 kuna/ha). K tome se dodaje 450,00 kuna/ha za povrće za industrijsku preradu te subvencija Grada Ogulina (20 lipa za kg.).

Vrste izravnih plaćanja (državnih poticaja) u poljoprivredi

Izravno plaćanje	Jedinica mjere	Jedinični iznos (kuna)		Minimalno poticane količine	
		2009.	2010.	Jedinica mjere	Minimalne količine
Biljna proizvodnja					
osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini (livade i pašnjaci)	ha	1.000,00	1.200,00	ha	1,00
osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini (ostale vrste korištenja)	ha	2.250,00	2.250,00	ha	1,00
Posebna plaćanja u biljnoj proizvodnji					
povrće za industrijsku preradu	ha	750,00	450,00	ha	0,50
višegodišnji nasadi	ha	250,00	240,00	ha	0,25
ostale kulture (povrće, ljekovito bilje, jagode)	ha	250,00	240,00	ha	0,25
ekološka proizvodnja (oranice, višegodišnji nasadi)	ha	2.750,00	2.750,00	ha	0,25
ekološka proizvodnja (livade i pašnjaci)	ha	700,00	1.050,00	ha	0,25
Stočarstvo					
krave dojilje	grlo	1.300,00	1.300,00	grlo	1,00

ovce i koze	grlo	120,00	120,00	grlo	10,00
Plaćanja za držanje i klanje goveda					
držanje goveda	grlo	1.400,00	1.400,00	grlo	1,00
tov teladi	grlo	400,00	400,00	grlo	10,00
Posebna plaćanja po grlu stoke					
mliječne krave	grlo	900,00	800,00	grlo	1,00
tov svinja	grlo	50,00	40,00	grlo	10,00
pčelinje zajednice	košnica	50,00	40,00	košnica	30,00
Dodatna plaćanja za proizvodnju rasplodnog materijala					
mliječne krave - dodatno	grlo	250,00	240,00	grlo	1,00
Plaćanje za mlijeko					
mlijeko kravljje	grlo	0,65	0,60	grlo	6000,00
mlijeko kravljje - dodatno	grlo	0,30	0,20	grlo	
Ostala plaćanja u stočarstvu					
med	kg	2,00	1,50	kg	450,00

U posljednje vrijeme u proizvodnji kupusa javljaju se problemi s cijenama i općenito s plasmanom zbog slabe konkurentnošću proizvodnje na malim površinama. Distributivna trgovina je znatno modernizirana i organizirana kroz velike trgovačke lance, roba se mora adekvatno skladištiti i pravilno deklarirati.

U plasteničkoj proizvodnji uzgajaju se uglavnom presadnice. U poticaju su samo 2 platenika, tako da bi u budućnosti trebalo poticati podizanje novih platenika, kao i uvođenje sustava navodnjavanja koji su nasušna potreba u izmijenjenim klimatskim uvjetima.

Stočarstvo

U proizvodnji mlijeka samo manje količine svježeg mlijeka prerađuju se u sir i prodaju na tržnicama. Držanje većeg broja stoke zahtijeva ulaganja u objekte, okrupnjavanje zemljišta i nabavku mehanizacije, za što većina gospodarstava nije zainteresirana. Daljnji problemi u stočarskoj proizvodnji s kojima se susreću i mali uzgajivači: rasparceliranost zemljišta, nepostojanje klaoničkog kapaciteta (klaonica u Jurovskom Brodu zatvorena zbog neadekvatnog zbrinjavanja klaoničkog otpada). Posljednjih nekoliko godina vrši se selekcija među uzgajivačima: dvadesetak ih je s 10 i više krava i junica koji imaju izgrađene staje i veću proizvodnju mlijeka.

Manji broj obiteljskih gospodarstava na periferiji bavi se uzgojem ovaca i koza, uglavnom za proizvodnju mesa. U naseljima u neposrednoj blizini Olimpijskog centra „Bjelolasica“ pojedina gospodarstva uvode proizvodnju sira. Na području grada ne postoji niti jedan objekt registriran za preradu mlijeka i proizvodnju sira.

Određena pažnja u posljednje vrijeme pridaje se uzgoju pčela i općenito pčelarskoj proizvodnji: pčelinjem medu, propolisu, cvijetnom prahu, matičnoj mliječi i drugim proizvodima od meda. U poticaju je tridesetak uzgajivača pčela, odnosno oko 1.100 pčelinjih zajednica, kojima se godišnje iz proračuna grada isplati između 30 i 35 tisuća kuna. Poticaj pčelarskoj proizvodnji realizira se, osim kroz subvenciju troškova, još i kroz pomoć Udruzi pčelara za redovne aktivnosti: edukaciju članova Udruge, putovanja na sajmove, kupnju stručne literature i dr. Interes za uzgoj pčela raste, ne samo zbog povoljnih prirodnih uvjeta za uzgoj, već i iz ekonomskih razloga jer Grad Ogulin subvencionira

20 kn/košnici, državni poticaj iznosi 50 kn/košnici i 2,00 kn/kg. meda te županijski poticaj od 10 kn/košnici. Za pčelarstvo ovdje vlada povećani interes, budući da flora na širem području Ogulina, omogućuje proizvodnju široke palete meda i drugih pčelinjih proizvoda. Kreditno podržavamo manji broj obiteljskih gospodarstava koji podnose zahtjeve za kredite za nabavku košnica, novih pčelinjih zajednica i financiranje plasmana na nova tržišta (Plitvička Jezera, Primorje i dr.).

Na širem području Ogulina (bivša općina Ogulin) pčelarstvom se bavi 130 obiteljskih gospodarstava (pčelinjaka) koji zajedno posjeduju između 4.000 i 4.500 pčelinjih zajednica. Produkcija meda procjenjuje se na 50 tona godišnje. Zajedno s ostalim proizvodima na bazi meda, vrijednost godišnje produkcije procjenjuje se na 2,5 do 3,0 milijuna kuna. Ovdje je uspostavljen katastar pčela a posljednjih godina inicijative idu za osnivanjem pčelarske zadruge koja bi na konzistentan način rješavala probleme pčelara oko plasmana, kreditiranja, brandiranja i međusobnog povezivanja pčelara.

Najveći prepreku većoj proizvodnji u poljoprivredi za sve njezine grane, predstavlja starosna struktura stanovništva u ruralnim dijelovima grada, usitnjenost posjeda i brdsko-planinski krajolik koji ne dozvoljava veće korištenje poljoprivredne mehanizacije. Za projekte u primarnoj proizvodnji odlučuje se (pre)mali broj mlađih obiteljskih gospodarstava.

Prilika za naše proizvođače mogla bi biti proizvodnja ekološki zdrave hrane, za koju postoji sve veći interes, osobito kao dio ugostiteljske ponude u turizmu. Naša mala poljoprivredna gospodarstva gotovo su idealne ekološke proizvodne jedinice za proizvodnju ekološke hrane. Tu su i poticaji kojima se od strane države posljednjih godina stimulira ulazak u projekte i razvoj ekološke proizvodnje: oranice 2.750,00 kuna/ga, livade i pašnjaci 1.050,00 kuna/ha. U svakom slučaju kod ekološke proizvodnje trebamo slijediti trendove i promjene koje se u posljednje vrijeme dešavaju u Hrvatskoj u cjelini gdje je registrirano već preko 800 certificiranih proizvođača koji se bave ekološkom poljoprivredom (2007. godine samo 477). Broj hektara pod ekološkom poljoprivredom narastao je u istom razdoblju s 7.577 na 14.193.

Prilikom ulaska u poljoprivredne projekta potencijalni investitori trebaju voditi računa da će se za nepune 2 godine ukinuti sve carinske barijere s EU i da će se već od 2011. godine značajno pojednostavniti sustav izravnih plaćanja u poljoprivredi. Od 218 različitih poticaja u 2008. godini, u 2009. godini realizirano je samo njih 37, a u narednim godinama planira se smanjenje na 8 najosjetljivijih sektora: mlijeko, krave dojilje, tov goveda, duhan, šećernu repu, ovce i koze, maslinovo ulje i krmače. Uvodi se tzv. model nevezanih plaćanja s jedinstvenim iznosom potpore po hektaru od 295 eura, neovisno o tome što se na njivama uzgaja, a za održavanje livada i pašnjaka 95 eura. Hrvatska se nalazi na 50 posto poticaja zemalja EU.

Ugostiteljstvo i turizam

Ugostiteljstvo s turizmom također ima veliko značenje u gospodarstvu grada kako s obzirom na broj poslovnih subjekata iz ugostiteljstva, tako i s obzirom na broj uposlenih radnika u njima. Izgradnjom autoceste kraj Ogulina povećale su se mogućnosti za brži i ugodniji dolazak turista na šire područje Ogulina a time i razvoj poduzetništva u ovoj grani djelatnosti. Sa sigurnošću se može reći da su u Ogulinu, zbog poboljšane prometne povezanosti, otvorene veće mogućnosti za ulaganja i brži rast ugostiteljskih kapaciteta, osobito za vikend turiste.

U ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti danas ovdje posluje sedamdesetak poduzetnika, 1 poduzetnik više nego 2008. odnosno 4 poduzetnika manje nego 2007.godine. Većim dijelom radi se o subjektima koji posluju kao obrti (52), dok je broj trgovačkih društava znatno manji (19).

Poslovni subjekti iz oblasti ugostiteljstva i turizma koncem 2009. godine

Subjekti	Ugostiteljstvo	Hoteli i restorani	Ukupno
Pravne osobe	9	6	15
Obrti	10	46	56
Ukupno	19	52	71

Kapaciteti za smještaj gostiju nisu bitno povećani u odnosu na prethodnu godinu (rast postelja za 11). Prosječno zadržavanje turista u našim smještajnim kapacitetima u 2009. godini iznosilo je 2,63 dana/dolasku što je minimalno smanjeno u odnosu na prošlogodišnju razinu (2,76 dana).

Glavnina smještajnih kapaciteta u kojima turisti odsjedaju za vrijeme boravka u Ogulinu, registrirana je u vidu soba kod trgovačkih društava, ukupno 444 ležaja ili 77 posto svih smještajnih jedinica. U apartmanima se nalazi 121 postelja što čini 21% svih kapaciteta, a ostalo su sobe kod građana, ugostitelja iznajmljivača, tzv. objekata koji se ne kategoriziraju i u kućama za odmor. Najveći broj ležajeva u vlasništvu je subjekata kojima je osnovna djelatnost pružanje usluga smještaja: HOC „Bjelolasica“ te u kapacitetima bivše tvrtke IGM Tounj kojoj turizam nije djelatnost.

Kapaciteti za smještaj gostiju na području Grada Ogulina koncem 2009. godine

Redni broj	Kapacitet	Apartmani	Sobe	Kuća za odmor	Ukupno
1	Građani koji pružaju usluge smještaja	46	29	9	84
2	Ugostitelji - iznajmljivači	66	43	0	109
3	Objekti za smještaj koji se na kategoriziraju	0	60		60
4	Trgovačka društva	9	312		321
	Ukupno (1 do 4)	121	444	9	574

Napomena: Podacima su obuhvaćene postelje na području Grada Ogulina, bez obzira na sjedište vlasnika kapaciteta.

Izvor podataka: Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji.

Što se tiče prometa ugostiteljskim uslugama, godišnji promet varira oko tridesetak milijuna kuna, s time da kod određenih subjekata promet opada i do 20 posto. Učešće prihoda od prodaje iz ugostiteljstva i hotela u ukupnim prihodima gospodarstva kreće se između 7 i 10 posto.

Prema podacima Turističkog ureda u Ogulinu, tijekom 2009. godine evidentirano je 40.823 noćenja, 8.661 noćenja manje nego godinu dana ranije. Navedeni broj noćenja realiziran je s manjim brojem dolazaka, ali je broj noćenja po dolasku minimalno opao zbog bržeg pada broja noćenja od broja dolazaka. Turisti se ovdje zadržavaju relativno kratko, što na svoj način ilustrira širinu turističke i ugostiteljske ponude. Osim vikend turista, čiji je broj povećan nakon završetka autoceste za Dalmaciju, prosječni boravak ostalih turista kreće se između 2,6 i 3,0 dana. Izgradnjom prometnica i smanjenjem vremena putovanja od Zagreba prema moru, znatno se povećao broj tzv. neregistriranih turista «vikendaša» koji koriste priliku da jednodnevnim posjetom, bez dopunskih izdataka za smještaj i prehranu, iskoriste blagodati ski-sezone, planinarenja ili upoznavanja s kulturnim znamenitostima ovog kraja.

Dinamika dolazaka i boravka turista na području Grada Ogulina

Godina	Dolasci turista	Noćenja turista	Verižni indeks	Bazni indeks 1999.=100	Broj noćenja po dolasku
1999		33.405	100,0	100,0	
2000		33.466	100,2	100,2	
2003		44.432	132,8	133,0	
2004	17.116	50.967	114,7	152,6	2,98
2005	16.719	44.673	87,7	133,7	2,67
2006	17.589	45.148	101,1	135,2	2,57
2007	18.385	49.284	109,2	147,5	2,68
2008	17.940	49.484	100,4	148,1	2,76
2009	15.546	40.823	82,5	122,2	2,63

Izvor podataka: Ured državne uprave

U strukturi turista prema zemlji porijekla tradicionalno dominiraju domaći turisti, što je uobičajeno za kontinentalni turizam. Prema broju noćenja oni čine preko 85 posto svih noćenja dok svaki osmi turist dolazi iz inozemstva. Interesantna je struktura stranih turista prema zemljama porijekla iz kojih dolaze: najviše ih je iz Italije zatim slijede iz Slovenije, Njemačke, Francuske, ali i iz egzotičnih zemalja koje su nama prilično udaljene (Brazil, Japan pa čak i Kina).

Zaposlenost, isplate plaća i stanje nezaposlenosti

Zaposlenost

U statističkom praćenju uposlenih radnika i isplata plaća, jednako kao i ostalih podataka iz gospodarstva, imamo sve više problema koji proizlaze iz nemogućnosti korištenja statističkih izvora kod kojih se uobičajeno prikupljaju i obrađuju primarni podatci o gospodarskim aktivnostima, zaposlenosti i isplatama plaća. Postojeći Zakon o statističkim istraživanjima predviđa samo 2 načina korištenja rezultata statističkih snimanja: uz odobrenje izvještajnih jedinica ili Državnog zavoda za statistiku. S obzirom na navedena (zakonska) ograničenja, za ovo smo Izvješće uglavnom koristili podatke što ih distribuirala Financijska agencija na bazi godišnjih financijskih izvješća poduzetnika.

Za podatke o zaposlenosti koristili smo dva izvora: podatci Zavoda za mirovinsko osiguranje o osiguranim osobama iz radnog odnosa s prebivalištem na području Grada Ogulina na datum 31.12. i podatci FINE o prosječnom broju uposlenih kod pravnih osoba iz gospodarstva. Podatci Zavoda za mirovinsko osiguranje su najpouzdaniji izvor podataka i obuhvaćaju sve osigurane osobe iz radnog odnosa kod pravnih i fizičkih osoba, samostalnih profesionalnih djelatnosti i poljoprivrednika.

U Ogulinu je, prema podacima HZMO-a, koncem 2009. godine bilo zaposleno 4.181 radnika s prebivalištem na području Grada Ogulina, 213 radnika manje nego 2007. odnosno 171 manje u odnosu na 2008. godinu. Podacima su, prema tome, obuhvaćeni svi zaposleni s prebivalištem na području Grada Ogulina, bez obzira na sjedište tvrtke odnosno drugog poslodavca. Izvještajem su obuhvaćeni i svi zaposleni iz Ogulina koji rade u poduzećima u vlasništvu države, grupacija tvrtki koje su vrlo značajne u Ogulinu i zapošljavaju preko 1.500 radnika te drugih tvrtki koje imaju sjedište izvan Ogulina.

Osiguranci Zavoda za mirovinsko osiguranje radnika s područja Grada Ogulina koncem godine

Osiguranci	Broj osiguranika
Radnici kod pravnih osoba	3.425
Radnici kod fizičkih osoba	446
Obrtnici	217
Poljoprivrednici	34
Samostalne profesionalne djelatnosti	42
Zaposleni kod međunarodnih organizacija u inozemstvu	0
Produženo osiguranje	17
Ukupno	4.181

Izvor: HZMO

Zaposlene kod pravnih osoba u gospodarstvu donose podatci FINE koji se baziraju na financijskim izvješćima poduzetnika za 2009. godinu. Prema tim podacima prosječno je kod pravnih osoba sa sjedištem u Ogulinu tijekom 2009. godine radilo 1.158 radnika, samo 32 radnika manje nego godinu dana ranije. Prema navedenim podacima, nema velikih promjena kod zapošljavanja radnika u tvrtkama sa sjedištem u Ogulinu. To je i razumljivo jer su se najveća otpuštanja radnika s posla desila kod tvrtki koje su imale sjedište izvan Ogulina a završile u stečaju ili na drugi način prestale s radom. Od toga je najveći broj bio zaposlen u prerađivačkoj industriji (306), na drugom mjestu je oblast trgovine, slijedi zabava i rekreacija (uključivo HOC „Bjelolasica“), i graditeljstvo. Ostale djelatnosti iz gospodarstva zapošljavaju relativno mali broj radnika.

**Zaposleni radnici u gospodarstvu kod pravnih osoba u 2009. godini
(prosječni broj zaposlenih tijekom godine)**

Djelatnost	Prosječni broj zaposlenih	
	2008	2009
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	36	35
Prerađivačka industrija	327	306
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	49	43
Građevinarstvo	119	134
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila	314	288
Prijevoz i skladištenje	41	49
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	33	37
Informacije i komunikacije	7	10
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	2
Poslovanje nekretninama	0	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	76	70
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1	1
Obrazovanje	9	9
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2	1
Umjetnost, zabava i rekreacija	162	161
Ostale uslužne djelatnosti	12	12
SVEUKUPNO	1.190	1.158

Izvor: FINA

Isplate plaća zaposlenih radnika

Plaće zaposlenih radnika kod privatiziranih gospodarskih subjekata formiraju se prema autonomnoj politici samih poduzetnika, koja uvažava prije svega njihovu zarađivačku sposobnost, a manje ovisi o kretanju troškova života. Prema podacima iz financijskih izvješća pravnih osoba, prosječna plaća tijekom 2009. godine isplaćivana je u iznosu 3.483,00 kuna, 1,1 posto niže nego godinu dana ranije. U istom razdoblju prosječna plaća u gospodarstvu Karlovačke županije isplaćena je u iznosu 4.053,00 kuna odnosno 4.634,00 kuna za Hrvatsku u cjelini. Navedeni podatci ukazuju na činjenicu da plaće pravnih osoba u Ogulinu još uvijek značajno zaostaju za plaćama u Hrvatskoj (25%) ali i za plaćama u županiji (14%). Što je važnije, zaostajanje ogulinskih plaća povećalo se u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječno isplaćene neto plaće pravnih osoba u gospodarstvu Ogulina

Djelatnost	Prosječna neto plaća		Indeks
	2008	2009	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.980	2.972	150,1
Prerađivačka industrija	3.183	3.125	98,2
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	4.933	5.195	105,3
Građevinarstvo	4.176	3.903	93,5